

GAANDEWEG

Palliatieve Zorg AZ Sint-Lucas Gent

Mildheid

Inhoud

Mildheid	2
Aan het einde van de reis	4
Zoveel zeeën nog	8
Vrijwilligersdag 2014	10
Verhalen voor het sterven gaan	12
Straks	14
Weetjes	18
Sponsors	20

Ik heb het geluk gehad om vorige maand met een groep onbekenden op stap te mogen gaan. Twaalf mensen die ik nooit eerder had ontmoet en met wie ik de grote hoogten en diepe dalen van de prachtige natuur van Madeira mocht verkennen. In het begin is het altijd wat voorzichtig zoeken en aftasten, want tenslotte ben je vreemden voor elkaar. Al stappend praat je eerst nog over koetjes en kalfjes, over het mooie weer, over de pracht van de natuur...

Maar hoe langer je samen op weg gaat, hoe anders het onderwerp van gesprek kan worden. En soms, dan wordt het diepere aangeraakt, wordt het mens-zijn gedeeld, worden levens-

verhalen verteld. Mooie verhalen. Maar ook moeilijke verhalen.

Dan hoor je mensen zeggen hoe het leven hen veranderd heeft. Hoe, wat hen overkomen is, hen tot een ander mens heeft gemaakt. Sommigen vinden zich 'harder' en 'cynischer' geworden. Weer anderen hebben leren relativeren. Het mooiste is wanneer mensen mogen vertellen dat het leven met zijn pijn, hen milder heeft gemaakt, en zachter, en warmer...

Toen ik terug thuis kwam dacht ik dan ook onmiddellijk aan de tekst die al jaren een vaste plaats in huis heeft, maar ondertussen wat achterop was geraakt achter een rij van boeken...

colofon

Werkten mee aan dit nummer:
*Joke Almekinders, Toon Claeys, Nancy Criel,
Catherine Harotte, Luk Vermeulen*

*Mild worden is de rijpste groei van de mens.
Het is zacht worden in je woorden, in de klank van je stem en in heel je zijn.
De blik uit je ogen wordt een warm aanvoelen omdat je in de mensen om je heen jezelf herkent.
Het heeft niets te maken met zwakheid, het zit veel dieper.
Het is de kracht die je doet ontwaken en doet leven.
Mensen die binnen mild worden, beseffen wie ze zelf zijn.
Je oordeelt niet meer over anderen.
Je bent niet langer hard. Je wilt niet overal gelden ten koste van je medemensen.
Je luistert omdat elke andere een voortdurend wonder is.
Je geniet van zon en regen en van heel kleine dingen.
Dikwijls zie je die mildheid bij mensen die veel geleden hebben.
Wie mild wordt heeft zichzelf overwonnen.
Een dankbare zucht van bevrijding welt uit je op:
je houdt van de mensen omdat je geleerd hebt van jezelf te houden.
Niet zoals je zou willen zijn, maar gewoon zoals je bent.
(Karel Staes)*

Ondertussen heb ik het stof van de tekst geblazen en heb ik de boekenrij een eindje opgeschoven zodat de woorden weer te lezen zijn. Voor allen in huis een oproep om de mildheid en de zachtheid naar elkaar toe een centrale plaats te geven...

Nancy Criel

Aan het einde van de reis...

“Tussen 1 januari en half oktober 2013 zijn in ons land 15.279 wilsverklaringen voor euthanasie geregistreerd. Dat is nu al meer dan het recordaantal van 12.728 registraties in 2012. Vermoedelijk zal de teller eind 2013 op 18.000 staan, anderhalf keer zoveel als vorig jaar. Volgens ‘De Zondag’ kan het hoge aantal registraties verklaard worden door een groeiend bewustzijn bij de bevolking over het levenseinde”.

Bovenstaand artikeltje bevestigt wat wij in de dagelijkse ziekenhuispraktijk ervaren: steeds meer mensen denken bewust na over het einde van hun leven. Vanuit een verlangen naar wat voor hen een waardig levenseinde kan zijn, geven zij aan wat zij willen, en vooral ook wat zij ‘niet willen’.

Ondanks het feit dat er maatschappelijk meer over gesproken wordt en ook de media er grotere aandacht aan besteedt, is er nog heel veel ondui-

delijkheid en bestaan er nog steeds misverstanden over alles wat met mogelijke beslissingen aan het levenseinde te maken heeft.

Vandaar dat wij het als redactie belangrijk vonden om alles eens op een rijtje te zetten om op die manier meer duidelijkheid te scheppen waar nodig. In onderstaande willen wij dan ook een overzicht geven, enerzijds van de verschillende medische beslissingen aan het levenseinde, anderzijds willen wij ook kort de verschillende bestaande wilsverklaringen schetsen.

In de periode na het goedkeuren van de euthanasiewet, werd al vlug duidelijk dat er heel wat misverstanden waren rond alles wat met het levenseinde te maken had.

Om meer duidelijkheid te scheppen, ontwikkelde de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen haar

begrippenkader. We zetten de drie groepen van medische beslissingen aan het levenseinde, zoals geformuleerd door de Federatie, op een rijtje:

1 Afzien van curatief of levensverlengend handelen

- 1.1. Behandel- of niet behandelbeslissingen: op elk moment in een ziekteproces kan beslist worden of het zinvol is om een behandeling op te starten, een behandeling verder te zetten of om deze te stoppen wanneer deze niet meer zinvol is.
- 1.2. Weigering van behandeling: als patiënt kan je steeds een behandeling weigeren, ook al zou deze zinvol zijn

2 Pijn- en symptoomcontrole

- 2.1 Pijnbestrijding: het bestrijden van pijn- en/of andere symptomen die de kwaliteit van leven verminderen is een prioriteit in de palliatieve zorg
- 2.2 Palliatieve sedatie: wanneer pijn of andere symptomen niet onder controle raken, kan palliatieve sedatie – waarbij het bewustzijn van de patiënt zoveel als nodig verlaagd wordt – de enige oplossing zijn

3 Levensbeëindigend handelen

- 3.1 Euthanasie: het levensbeëindigend handelen door een derde op verzoek van een patiënt. Euthanasie is in ons land wettelijk geregeld.
- 3.2 Hulp bij zelfdoding: levensbeëindigend handelen waarbij de patiënt zelf het lethaal middel inneemt. Deze vorm van levensbeëindigend handelen is in ons land niet wettelijk geregeld.
- 3.3 Levensbeëindiging zonder verzoek: waarbij een arts niet-proportioneel de medicatie (bijvoorbeeld morfine) gaat opdrijven om het levenseinde te bespoedigen.

Het volledige begrippenkader is in detail na te lezen op de website van de Federatie: www.palliatief.be.

Ook wat de verschillende soorten wilsverklaringen betreft, zien mensen door het bos soms de bomen niet meer. In ons land maken we onderscheid tussen 5 verschillende soorten wilsverklaringen:

1 De wilsverklaring euthanasie

- Hiermee geef je aan euthanasie te willen als je zelf je wil niet meer kan uitdrukken
- Deze geldt enkel bij een onomkeerbaar coma (en dus niet bijvoorbeeld bij dementie)
- De wilsverklaring euthanasie moet mede ondertekend worden door 2 getuigen (waarvan 1 geen materieel belang heeft bij het overlijden)
- Is 5 jaar geldig
- Kan vrijblijvend geregistreerd worden op de gemeente
- Is niet afdwingbaar: een arts kan niet verplicht worden euthanasie uit te voeren

2 De negatieve wilsverklaring

- Hiermee geef je aan welke behandelingen of onderzoeken je niet meer wil wanneer je zelf je wil niet meer kan uitdrukken

- Getuigen zijn niet nodig
- Er is geen registratie op de gemeente mogelijk
- Is onbeperkt geldig
- Is afdwingbaar

3 Wilsverklaring voor orgaandonatie:

in België is in principe iedereen orgaandonor. Aangezien er op het levenseinde, omwille van het emotionele van het gebeuren, toch nog problemen kunnen optreden is het best een wilsverklaring voor orgaandonatie op te stellen en deze te laten registreren op de gemeente.

4 Wilsverklaring over de uitvaart:

op deze manier kan je zelf de modaliteiten van je uitvaart vastleggen. Deze wilsverklaring kan vrijblijvend geregistreerd worden op de gemeente.

5 Wilsverklaring schenking lichaam aan de wetenschap:

dit is een contract tussen jezelf en de medische faculteit aan welke je je lichaam schenkt. Registratie op de gemeente is niet mogelijk.

Meer informatie kan je terugvinden op volgende websites:
www.leif.be
www.beldonor.be
www.euthanasiewilsverklaring.be

In een volgend nummer wordt dit thema verder uitgediept.

Nancy Criel

zoveel zeeën nog

de zee
als ze van mij is
de zee
wandel ik
zij uren aan mijn zij

mijn denken wordt dan rusten

ze praat mij bij
de zee
als ze van mij is
de zee
ze ook van jou is

de regenboog
spant nu over de kusten

de zee nabij
de zon
zegt
dat die boog van jou is
al dat blauw
en zoveel zeeën nog
het ook van mij is

Vrijwilligersdag 2014

5 mei, een doodgewone maandag... Een vormingsmoment in de voormiddag, een ontmoetend tafelen met elkaar, een ontspannende wandeling in de namiddag. Het werd toch wel een bijzondere maandag, de jaarlijkse vrijwilligersdag.

Nancy opende de zonnige dag met woorden van herkenning en erkenning omwille van het unieke: medewerkers te hebben die tijd maken voor patiënten en hun familie, en alles wat met 'zorg' op onze afdeling te maken heeft. Een deugddoend warm dank je wel voor iedereen.

Als vormingsmoment mocht Nancy mevrouw Goedele Van Edom inleiden. Mevrouw Van Edom is doctor in de Godgeleerdheid en vrijwillig wetenschappelijk medewerker aan de KU Leuven. Als pastor is ze voltijds verbonden aan het Imeldaziekenhuis in Bonheiden, waar ze dagelijks mensen met kanker begeleidt. Ze bracht ons, vanuit haar doctoraatsonderzoek, een visie op doodsangst. Een gegeven dat zo vaak verkeerd ingeschat wordt. De onwennigheid om het de betrokkenen niet moeilijker te maken, en daardoor het item 'doods-

angst' maar mijden. *"Doodsangst bespreekbaar maken geeft ruimte om te leven"* aldus mevrouw Van Edom. *"Door het onderwerp te vermijden, helpen omstaanders patiënten niet. Ze duwen ze met hun angst in het isolement."* Ze schetste o.m. aan de hand van enkele beklijvende filmfragmenten rake gedachten die aanzet en inzicht gaven te ontdekken dat het bespreekbaar maken ook een bijdrage levert tot de kwaliteit van leven.

Uit een kort gesprek na haar spreekbeurt vernamen we nog: *"Ik heb in mijn werk als pastor ontdekt dat het voor veel mensen zo moeilijk is om angst een plaats te geven. Ik vond dat heel schrijnend. Zelfs confronterend, want daar had ik in mijn opleiding nauwelijks iets van gehoord. Ik ontdekte dat het wel (veel) meer was dan wat christelijke visie en wat gesprekstechnieken rond dit onderwerp. Doodsangst was eerder wat taboe. Ik stelde ook vast dat verpleegkundigen en andere begeleiders daar nauwelijks vorming rond genoten hadden. Wat ik vanuit ziekenhuispastoraal aan ervaring opdeed, begon ik het verder uit te diepen in een aanvullende*

studie theologie. En zo belandde ik bij angst van mensen met kanker. Er bestond zo weinig rond het thema 'doodsangst'. Mensen moeten dat veel te veel alleen doorstaan. Ik voelde bij zorgverleners ook de vraag naar inzicht. Mijn doctoraatsonderwerp lag vrij vlug vast.

En het werd een boek...en ik word ontzettend veel gevraagd om het toe te lichten. Ik hoop dat het de drempelvrees van 'het niet weten hoe je zo een onderwerp 'niet' uit de weg gaat mag verkleinen. Het taboe een stukje doorbreken...De durf krijgen om het onderwerp angst niet uit de weg te gaan. Zo leren we hoe we de dingen bespreekbaar kunnen maken en er attent voor blijven..." Haar visie staat ook te boek: 'Bang voor kanker. Hoe kun je helpen?' (uitgeverij Lannoo Campus ISBN 978 94 014 17037)

Het middagmaal werd van harte aangeboden door het ziekenhuis. Het was ook een gewaardeerde blijk van erkenning op deze vrijwilligersdag.

De themawandeling in de namiddag 'Gentse hoop in bange tijden' wou zowel voor Gentenaars als niet-Gentenaars een verrassing zijn. Zonder schrik, en onder een stralende lentezon, werden de wandelaars door de oude stad gegidst met commentaren over vroeger en nu, met de verborgen boodschap dat bange tijden een gegeven van alle tijden is. De koffiepauze op de Vrijdagsmarkt onder het waakzaam oog van Jacob Van Artevelde (ooit de Gentse hoop in bange tijden), gaf de wandeling ook nog een toeristisch tintje.

Luk Vermeulen

'Verhalen voor het sterven gaan'

Wie van ons herinnert zich nog de tijd van het voorlezen van verhalen, op school, thuis voor het slapen gaan... Verhalen zijn er altijd geweest en zullen er altijd zijn.

Het plezier van voorlezen en voorgelezen worden houdt niet op wanneer je ouder wordt. Verhalen kunnen je blijven verrassen, ontroeren, overweldigen, meeslepen, troosten, prikkelen... een leven lang, tot bij het sterven.

We zijn als de dood voor de dood. We kunnen ons soms moeilijk verzoenen met het onvermijdelijke. 'Verhalen voor het sterven gaan' bundelt 50 nieuwe verhalen, geschreven door 50 verschillende auteurs, aangaande onze eindigheid en hoe we omgaan met de dood, 50 variaties op een thema dat de mens niet loslaat, 50 verhalen die duidelijk maken dat over sterven en dood kan en moet worden nagedacht en gesproken.

Doorheen de verhalen zien we de illustraties als versterking van de teksten.

'Verhalen voor het sterven gaan' is een boek om voor te lezen, thuis, op de afdeling misschien. Het is een boek om te lezen, stukje per stukje, traag, niet gehaast, omdat de schoonheid van de verhalen slechts matigheid verdraagt.

In dit nummer delen we graag één van de verhalen.

Nancy Criel

'Verhalen voor het sterven gaan'
- samengesteld door Marc Cosyns
- Uitgeverij Vrijdag

Straks

Is het goed om *laatste woorden* voor te bereiden? Is er een ultiem moment nodig om ze geformuleerd te krijgen, om nog een extra accent te leggen op dat allerlaatste ogenblik van *zijn*?

Of is het beter niets meer te bedenken en dingen die gezegd moeten worden, gezegd moesten worden, ongezegd te laten?

Leven er trouwens – nu ik mij hier op een zucht van de definitieve stilte neerleg – nog onuitgesproken gedachten die de moeite lonen?

Of ontbreekt me de moed ze mee te delen?

Misschien is de voorraad op.

Moet ik mij troosten met de gedachte te zwak te zijn, of neen, te zwak geworden te zijn om mijn allerlaatste mededeling uit te spreken nu, op dit moment waar het gevoel van *bestaan* wegebt?

Het voelt als een versteend ogenblik waarop wijsheid, kracht en schoonheid voor immer het licht verliest, zoals een kaars dat doet bij het opblazen; nog even de reuk nalatend van een uitdovende wiek.

Mijn toekomst is opgesoupeerd, mij wordt geen tijd meer gegund voor het dessert.

De laatste illusie van nog wat te blijven is uiteengespat als een glas dat geen schrille tonen verdraagt. De zin om zinnen te verzinnen heeft geen zin meer. Geen hersenspinsels meer.

Het niet te helen schuldgevoel gemaskeerd, vermomd, zoals een goochelaar een wit konijn kan doen verdwijnen dat er nog altijd is.

Dit leven eindigt zoals het altijd is geweest, met een tekort aan tijd.

Zie mij nu aan, ik die mijn ongodse leven lang niets liever heb gedaan dan lawaai maken, mij laten horen, het leven heb bezongen in alle toonaarden, duidelijk gemaakt heb dat ik er was en dat ik *iemand* was die nodig was er te zijn, en dat dat moest geweten zijn dat ik er was om er te zijn. Om te *zijn*.

Om het verschil duidelijk te maken tussen wanneer ik er was en wanneer ik er niet was.

Om mijn vertoog en gebaren duidelijk te maken dat men niet naast mij kon kijken. Naast mij kijken dat kon niet, dat mocht niet, daarvoor was ik niet geboren.

Als je *iemand* geweest bent is het lastig om door de deur te gaan van waarachter je *niemand* gaat worden, nu nog even een *bijna niemand*, struikelend op het pad dat naar de eeuwige velden leidt.

Nu ik de eindigheid van mens *zijn* aan den lijve ondervind en *heengaan* niets meer betekent dan dat laatste staartje aan het bestaan, kan ik op de valreep niets anders dan nederig mijn onbenulligheid erkennen.

Want zie mij nu aan: ik lig omdat ik niet kan zitten, ik lig omdat ik niet kan staan, niet kan lopen, met dat lichaam dat hoorbaar een onrustig raspnd geruis voortbrengt. Een lijf als het versleten instrument in een fanfare.

Dat even nog resterende orgaan zonder *kunnen*, schriel en schraal met een aroma dat naar *medisch* ruikt.

Nu mijn geest in schril contrast staat met hoe mijn lichaam erbij ligt, hunker ik naar lopen, springen, staan, zitten en *zijn*.

Maar alle ellende, er rest alleen nog een verre

nagalm van wat vroeger op voorspoed leek, alleen nog een in onvermogen verpakte epiloog.

Er bestaat geen heftiger woord dan *definitief*.

Niets is zo definitief als *voor altijd*.

Niets is zo onomkeerbaar als *nooit meer*.

Een goed einde is een einde dat eindigt op een punt.

Wanneer jullie er straks allen zullen bij staan om mijn *ontzijn* met woorden te beladen, met van die zinnen over hoe jullie denken hoe ik was of wie ik was, zal het sein van langzaam vergeten worden gegeven.

Ik ga ervan uit dat woorden als *missen en verdriet* bevat is van die geprepareerde zinnen die de poëten onder jullie zullen bedenken, schering en inslag zullen zijn, want over de doden geen kwaad. Als woorden zo sletig zijn geworden dat ze tot niets meer in staat zijn dan adoreren, blijven ze beter achter de lippen huizen.

Ga alstublieft niet op zoek naar muziek waarvan ik hield, muziek waarvan jullie overtuigd zijn dat die past bij wie ik was.

Laat mijn verzameling onaangeroerd, en laat vooral mijn lievelingssonate maar zitten, ik heb er een gans leven naar kunnen luisteren, ook geen live muziek want live en dood hebben niets met elkaar gemeen.

Het is beter om samen te komen voor meer dan één minuut stilte, een uur zwijgen zou mooi zijn. Wie kan dat nog tegenwoordig?

Er is te weinig woordloosheid in deze wereld, te veel meningen, een overlast aan opinies, een overdaad aan veel te mooie klanken, de manden te vol geladen met inspraken en uitspraken, boutades en metaforen, wijsheden, kort-uit-de-bochtelikheden en kunst. Laat dat alles alstublieft achterwege.

Strooi mijn grijze stof uit, maar pas op voor tegenwind. Zo hoeft later niemand neer te hurken om telkens weer die absurde chrysanthe neer te poten bij een grijze steen. Op die manier kan het vergeten zijn eigen gang gaan?

Wat mij blij maakt is die *voor-altijd-rust* die mij te wachten staat, ook al tril ik – nu ik hier lig – zoals een

herfstblad dat doet even voor het de boom verlaat. En ik weet dat, wie mij zal omringen, deze allerlaatste duik een *in-je-eentje-blijven* zal zijn.

Straks

zal er geen enkele porie meer zijn om iets uit te ademen

Straks

zal een laatste kreun nog even van zich laten horen

Straks

zal mijn hand geen glas, geen gebaar, geen teken meer geven van leven

Maar wees getroost!

Straks

bij versgebakken dageraad

zal de haan weer kraaien

schor en moe van overwinnen.

Dirk Pauwels

Weetjes

In de paasvakantie kreeg de afdeling Karel op bezoek, zoon van verpleegkundige Martien Van Nieuwenhuyze. Karel is dit jaar afgestudeerd in zijn zevende jaar gastronomie.

Een hele namiddag heeft hij allerlei soorten kleine en zoete hapjes klaargemaakt voor de patiënten. Deze prachtige maar vooral heerlijke kleinoden werden door hen zeer gewaardeerd. Het was – dixit een patiënt – om duimen en vingers af te likken. Een initiatief dat zeker voor herhaling vatbaar is!

Te noteren data

Op **zondag 19 oktober 2014** om 16u in de St-Stefanuskerk organiseert de vzw een benefietconcert met het Gents Madrigaalkoor, ten voordele van de vzw Palliatieve Zorg. Ze brengen 'Ein deutsches Requiem van Brahms'. Het koor is bekend om zijn concerten op het hoogste niveau, in binnen- en buitenland. Aansluitend aan het concert wordt een drankje aangeboden. Kaarten kunnen besteld worden via rekening BE12 4400 3398 1192

op naam van de vzw Palliatieve Zorg Sint-Vincentius, met vermelding 'Benefietconcert'. Inkomkaarten kosten 20 euro en steunkaarten 10 euro. Voor meer informatie kan je terecht bij Joke: 09/224 52 03 of joke.almekinders@skynet.be.

De Gedachtenisviering gaat door op **donderdag 13 november**. Familieleden van de patiënten die op onze afdeling overleden in 2013/2014, zullen uitgenodigd worden voor deze viering in de St. Jozefzalen.

We organiseren ook dit jaar terug onze Geschenkenbeurs van **vrijdag 28 tot en met zondag 30 november**. Wij hopen jullie allen terug te mogen verwelkomen in het AZ St. Lucas, straat 31, Groenebriel 1 te 9000 Gent.

Tweede Workshop Yoga achter de rug

Op 6 mei mochten we terug onze lesgeefster van vorig jaar, Brigitte Longueville, verwelkomen. We kozen dit jaar voor twee sessies, zodat de groepen wat kleiner en persoonlijker waren.

Het doel was het aanleren van een correct en belastingsbeperkend gebruik van rug en nek. Er werden oefeningen aangeleerd die in het dagelijkse leven verder kunnen toegepast worden. Deze dag bracht voor de vzw een mooi bedrag van 300 eur op.

Lijst van sponsors van giften tussen 1 januari en 31 maart 2014.

Met de zomer in aantocht, zorgde de vzw voor de aankleding van het terras. Bloemen werden geplant en een vers kruidentuintje werd aangelegd. U merkt dat we de middelen die u ons schenkt heel nuttig besteden. Giften blijven van harte welkom!

Zonder fiscale aftrekbaarheid:

BE12 4400 3398 1192 (BIC: KREDBEBB)

BE98 8900 1440 1093 (BIC: VDSPBE91)

Giften die rechtstreeks worden gestort op bovenstaande rekeningen (Palliatieve Zorg Sint-Vincentius vzw) komen niet in aanmerking voor fiscale vrijstelling!

Wie een bedrag van € 10 of meer stort per jaar op één van bovenstaande rekeningen, krijgt automatisch dit tijdschrift thuis toegestuurd.

Met fiscale aftrekbaarheid:

Onze instelling werd door Caritas Hulpbetoon vzw aanvaard als project en komt als niet-erkende vereniging in aanmerking voor betoelaging. Voor giften vanaf € 40, die rechtstreeks op het rekeningnummer:

BE80 7765 9023 3377 (BIC: GKCCBEBB)

Caritas Hulpbetoon vzw

Liefdadigheidsstraat 39, 1210 BRUSSEL

worden gestort, zal u een fiscaal attest door Caritas Hulpbetoon worden uitgereikt.

U dient hiervoor wel bij de mededeling van de overschrijving VOORKEURPROJECT vzw Palliatieve Zorg Sint-Vincentius te noteren.

Van harte dank aan de sympathisanten, de verenigingen, firma's, die hieronder vermeld staan. Veel dank ook aan de anonieme schenkers en aan hen die voor en achter de schermen tijd en energie geven aan de realisatie van de fondsenwerving. Dank ook aan diegenen die met ons deelden naar aanleiding van hun huwelijk, hun jubileumviering, hun pensionering, het overlijden van een familielid,...

En natuurlijk ook dank aan hen die ons steunen via Caritas Hulpbetoon of rechtstreeks op één van de nummers van de afdeling.

Uw steun geeft ons extra motivatie om de zorg in de moeilijke afscheidperiode te blijven dragen. Hebt u gestort en vindt u uw naam niet terug, kijk dan even wanneer uw overschrijving werd gedaan. Misschien is het al wat langer geleden of nog maar onlangs en valt uw storting buiten dit kwartaal.

Indien niet, gelieve ons dan te verwittigen zodat we het kunnen nakijken. Stortingen voor de vernieuwing van abonnementen van minder dan 20 euro werden niet opgenomen in de lijst.

Anoniem, Beervelde
Anoniem, Brugge
Anoniem, Gent
Baelen-Vanderhaeghen, Drogen
Baert Rudi, Leuven
Bloemen De Clercq Luc, Beervelde
Bollaert Flavie, Heusden
Botterman Diane, Evergem
Braekeleirs Suzanna, Sint-
Amandsberg
Caritas Hulpbetoon, Brussel
Cassan Marleen, Lochristi
Congregatie Zrs. H. Jozef, Gent
De Busscher-Cattoir, Gent
De Craene E.- De Groote R,
Oostakker
De Koker Andrea, Uitbergen
De Meyer-Van Maldeghem
De Paepe A., Adegem
De Smet-Thompson, Gent
De Vrieze Irene, Gent
De Waele Firmin, Wetteren
De Wolf-De Graeve, Gent
Decock Andre, Moorslede
Demeester-Debruyne, Gent
De Vos Godelieve, Eeklo
D'hulst Ann, Lierde

Drankcentrale De Clercq, Lochristi
Fonteyne-Goethals, Gent
Heyndrickx Yolande, Gent
Matthys An, Gent
Matthys Anne
Neyt Rachel, Sleidinge
Onderdonck Nadine, Wondelgem
Pauwels Walter, Gent
Provoost-Van Lierde, Gent
Roosen Jozef, Kessel-Lo
Schautteet Roos, Knokke-Heist
Sea-Invest, Gent
Storme M., Gent
Thys Hubert, Gent
Van Beneden Marie-Louise,
Sint-Amandsberg
Van de Steen Robrecht, Brasschaat
Van den Broeck Walter, Oostakker
Van der Meeren Julianus, Merelbeke
Van Develde Louis, Gent
Van Driessche Daisy, Gent
Van Hove-Vermeersch, Nevele
Van Remortel W, Zwijndrecht
Vercauteren Jenny, Lokeren
Verhaegen Etienne, St-Martens-
Latem
Verniers Paula, Sint-Amandsberg

Verschraegen Agnes, Wachtebeke
Versele-Laga, Deinze
Verstraeten René, Aalst
vzw Op De Bres O.S.J, Waasmunster
Wauters-Van Landschoot, Oosteklo
Welvaert Diane, St-Martens-Latem
Weymeis Johan, Gent
Wezenbeek Robert, Gent
Zrs O-L-V Visitatie, Sint-Amandsberg,
Zrs. van Liefde, JM Noordprovincie
Zusters Karmelitessen, Oudenaarde

Afdeling Palliatieve Zorg

AZ Sint-Lucas, straat 194, Tichelrei 1, 9000 Gent
tel. 09-224 51 94 – sppalliatieve@azstlucas.be

*Vragen in verband met dit tijdschrift en gift,
of over de werking van de vzw: Joke Almekinders
tel. 09-224 52 03 – joke.almekinders@azstlucas.be*

*Dit tijdschrift komt tot stand door de steun van
de vzw Palliatieve Zorg Sint-Vincentius*